

Ditt skyddsombud

SKANSKA

RIKABO

SKANSKA

RIKABO

Skyddsombudet – en arbetskamrat och facklig kompis

Ligger du vaken om nätterna och grubblar över hur skyddsombudet har det? Inte det? Byggnads vet i alla fall att många skyddsombud funderar över om han eller hon gör rätt, gör tillräckligt och framför allt om någon ens bryr sig om den nedlagda mödan. Vi vet också att många anställda inte vet hur skyddsombud utses och på vems uppdrag ett skyddsombud verkar. Det behöver vi ändra på tillsammans.

Vi ska vara rädda om våra skyddsombud

Alla behöver ett skyddsombud som har koll på om arbetsgivaren uppfyller lagens krav på arbetsmiljön. Som jobbar för att framtida arbetsuppgifter ska bli säkra för dig och dina arbetskamrater.

Din vardagshjälte behöver även dig

Det har blivit viktigare än någonsin att skyddsombuden är peppade för uppdraget och får stöd att utföra det. Alla på arbetsplatsen ska ha en trygg arbetsmiljö. Men stödet till skyddsombuden kan inte bara komma från utbildningar, Byggnads regioner och arbetsgivaren.

Du är en nyckelperson! Stötta ditt skyddsombud! Fråga efter ditt skyddsombud! Alla vill komma hem hela från jobbet.

Varför finns skyddsombud?

Skyddsombud är ett fackligt uppdrag!

Skyddsombud har funnits i över 100 år. 1912 fick arbetare på byggen rätt att utse ombud för arbetarskyddet. Det var ett resultat av arbetarnas kamp för bättre villkor. Sedan 1930-talet är uppdraget kopplat till facket.

Förr i tiden handlade skyddsombudets uppdrag mycket om att förhindra det stora antalet olyckor där arbetare blev lemlästade eller dödade på jobbet. Tack vare fackens och skyddsombudens slit genom åren har uppgifterna för ett skyddsombud förändrats en hel del. Men fortfarande uppstår många förslitningsskador och olyckor sker även idag. Dessutom nästan precis sådana som för hundra år sedan. Tack och lov inte lika ofta som förr.

Vi har en nollvision

Vi vill slippa att hålla en tyst minut för arbetskamrater som dött på jobbet. Vi kan ta ett steg till mot en säkrare arbetsmiljö.

Framförhållning är vårt nya motto

Arbetsgivaren har alltid det yttersta ansvaret för arbetsmiljön och är skyldig att uppfylla lagens krav på arbetsmiljön. Fast arbetsgivaren måste också samverka med de anställda. Skyddsombudet är de anställdas representant i arbetsmiljöarbetet.

Arbetsmiljölagen säger att skyddsombudet har rätt att företräda sina arbetskamrater. Numera ska skyddsombuden jobba med större framförhållning.

Vi måste samtidigt försvara vår rätt att ha inflytande på allt från arbetsberedningar, arbetsmetoder och materialval till val av skyddsutrustning. Det är en stor seger att lagen är så tydlig om skyddsombudens rättigheter. Nu ska skyddsombuden jobba strategiskt och ta vara på allt inflytande vi har rätt till. Det kan handla om att vara med och välja material och att lägga en rimlig tidplan för ett projekt.

Vi måste dessutom ha fler skyddsombud, även på mindre arbetsplatser.

Håll kvar bollen på vår sida av plan!

Nya tider ställer nya krav på dig som arbetskamrat, på skyddsombuden och på Byggnads – på oss alla. Det handlar både om hur vi föreslår, väljer och registrerar skyddsombuden och om hur skyddsombudet sedan jobbar med uppdraget.

Så utses ett skyddsombud

Det är du och dina arbetskamrater som föreslår vem som ska bli skyddsombud. Byggnads utser sedan skyddsombudet formellt och anmäler det till företaget på en särskild blankett.

Arbetsgivaren har alltså ingen laglig rätt eller möjlighet att själv utse skyddsombud. Men vi ska inte ducka för möjligheten att det finns arbetsgivare som gärna vill få det att framstå som att det är hos dem som ansvaret för skyddsombuden ligger. Inte så konstigt när arbetsgivaren har ansvaret för arbetsmiljön. Men det är två skilda saker. Vi som utför jobbet har inget att vinna på att släppa bollen – skyddsombudets status – till arbetsgivarens planhalva.

Viktiga regler som säkrar skyddsombudets status

Tidigare räckte det att skyddsombuden var anmälda i själva företaget eller för vissa skyddsområden inom företaget. Men nu har det visat sig att det behöver vara mer preciserat vilket skyddsombud som täcker vilket område. Lite förenklat kan man säga att det ska vara helt tydligt vem som är skyddsombud var. Det här samarbetar Byggnads och arbetsgivarna om för att hitta smidiga lösningar.

Allra viktigast är att det aldrig ska råda någon tveksamhet om vem som är skyddsombud, och att skyddsombudet ska vara utsett och anmält enligt gällande regler.

Varje arbetsplats (eller geografiskt området) där det arbetar sammanlagt minst fem anställda och praktikanter ska ha ett eget skyddsombud.

På en del arbetsplatser kan det behövas ett skyddsombud även om det är färre än fem som arbetar där. Det beror på arbetets art. På andra kan det behövas ännu fler skyddsombud. Hur många skyddsombud som behövs ska Byggnads och arbetsgivaren komma överens om.

Skyddsombudets rättigheter är alltså inte i första hand kopplade till företaget, utan till platserna där arbetsgivaren utför jobb.

Varje gång ett nytt projekt etableras måste Byggnads anmäla vem som är skyddsombud just där. Annars gäller inte lagen och skyddsombudet har då i skarpt läge inte heller sina lagstadgade rättigheter.

Vem som helst får till exempel inte stoppa arbetet.

Ta alltid reda på vem som är skyddsombud på just din arbetsplats

Anslaget "Byggnads på arbetsplatsen" bör finnas uppsatt där du arbetar. Det visar vem som är ditt skyddsombud.

Du kan också fråga efter skyddsombudet. Om du blir det minsta tveksam över svaret, kontakta din region i Byggnads så hjälps vi åt att reda ut det. Du som arbetar i ett rikstäckande företag vänder dig till någon i MB-gruppen. MB-grupperna sköter det praktiska arbetet med att få skyddsombuden utsedda och introducerade och ger även skyddsombuden ett löpande stöd i uppdraget.

Gör tummen upp när skyddsombudet behöver gå på möte eller utbildningar

Be skyddsombudet berätta om vad som är på gång och vad han eller hon har lärt sig på sista tiden. Det ingår i skyddsombudets uppdrag att informera! Det kanske är trevligare att ta ett snack vid fiket än att skyddsombudet ska redovisa med en tråkig powerpointpresentation någon gång om året?

Det ska finnas anslaget på din arbetsplats vem som är ditt skyddsombud!

Skyddsombudets verktygslåda

Arbetsmiljölagen, Arbetstidslagen, Arbetsmiljöförordningen och Arbetsmiljöverkets författningssamling är som en verktygslåda för skyddsombuden. Skyddsombudets uppgift är även att vaka över att arbetsgivaren följer lagarna.

Lagen säger att skyddsombud bland annat

- ▶ har rätt till utbildning för uppdraget.
- ▶ har rätt till information och att få läsa handlingar som rör arbetsmiljön.
- ▶ ska delta vid planering av arbetet och ändring av lokaler.
- ▶ har rätt att stoppa verksamheten när arbetet är en omedelbar risk för arbetstagares liv eller hälsa.

Peppa ditt skyddsombud!

Det är mycket lättare att påverka något i ett tidigt skede än i sista minuten. Det är så skyddsombudet ska jobba i första hand. Han eller hon ska ligga steget före och ta vara på varje chans att påverka beslut. Framförhållning är ett nyckelord.

Det är där du kommer in i bilden. Du kan stötta ditt skyddsombud på många olika sätt. En enkel sak är att skapa en atmosfär så att skyddsombudet trivs med att vara skyddsombud och känner sig uppskattat.

Du kan även hjälpa ditt skyddsombud att gå från att vara hjälmpolis till att bli strateg. Peppa ditt skyddsombud att vara med och planera kommande projekt så tidigt det bara går. Be honom eller henne att berätta om vad som är på gång inför kommande projekt.

När skyddsombudet är på möten är det alltid på något sätt din och dina arbetskamraters arbetsmiljö, att ni ska komma hem hela från jobbet, som står på agendan. Snacka om välanvänd tid!

Framåt för arbetsmiljön i senaste Byggavtalet

► Arbetsgivaren måste ta tag i arbetsmiljöbrister

Arbetsgivarens arbetsmiljöansvar har förtydligats. Skyddsombud, MB-grupp, kontaktombud och Byggnadsregion har fått större möjligheter att begära överläggning med arbetsgivaren om brister i arbetsmiljön. Att strunta i att genomföra en begärd överläggning innebär brott mot Byggavtalet. Om man inte kommer överens kan Arbetsmiljöverket hjälpa till med att avgöra frågan.

► Byggavtalet ger hälsoundersökning för alla 50+

Numera har du som går på Byggavtalet och är över 50 år rätt till en hälsoundersökning per år.

Testa varandra vid fiket

1. Får chefen utse skyddsombud?

- A. Ja   B. Nej

2. Vem utser skyddsombudet?

- A. Facket   B. Företaget

3. Vad är skyddsombudets viktigaste uppdrag?

- A. Ingen aning   B. Jobba förebyggande   C. Tjata och gå chefens ärenden

4. Varför ska jag stötta mitt skyddsombud?

- A. Arbetsmiljön blir bättre med ett motiverat skyddsombud.
B. Arbetsgivaren behöver ett engagerat skyddsombud som bollplank.
C. Alltid något jag kan bidra med så länge jag inte själv vill vara skyddsombud.

Rätt svar: 1B, 2A, 3B, 4ABC

0-1 rätt: Ta en fika med ditt skyddsombud. Han eller hon kan säkert berätta mer fängslande om skyddsombudets roll än vad den här trista foldern lyckats med.

2-3 rätt: Öva lite och utmana en annan arbetskamrat. Du har potential att nå full pott!

4-5 rätt: Lysande! Lev ut din hemliga dröm: Bli skyddsombud!

Utmana din jobbarkompis:

Nämn tre rättigheter som skyddsombudet har

- .....
- .....
- .....

Rätt svar finns i foldern.

Fundera på: Vad betyder de rättigheterna för din trygghet på jobbet?

Skyddsombud är ett fackligt uppdrag som många tar för givet.

Nu är det viktigare än någonsin att alla medlemmar slå vakt om ett av våra viktigaste fackliga uppdrag: Skyddsombudet.

Den här foldern handlar om skyddsombudets roll och hur du som medlem i Byggnads kan stötta ditt skyddsombud. Du får också koll på vad som krävs för att din fackliga företrädare ska ha rätt förutsättningar att företräda dig och arbetskamraterna i vardagslunk och om det händer en olycka.

Varje arbetsplats med fler än fem anställda måste ha ett eget skyddsombud registrerat.

Vem är ditt skyddsombud?

Svenska Byggnadsarbetareförbundet. 106 32 Stockholm
www.byggnads.se